

Ilgalaikis geografijos planas	4	ŽEMĖ PLIUS Europos oro vartai į pasaulį.....	104
Refleksijos ir įsivertinimo būdai	16	30 tema. Turizmas Europoje.....	106
Priedai.....	22	31 tema. Turizmas Viduržemio rojuje	108
I skyrius. Geografijos veidai	26	ŽEMĖ PLIUS Turizmas Alpėse.....	110
1 tema. Geografiniai atradimai ir tyrimai.....	28	V skyrius. Nerami planeta	112
ŽEMĖ PLIUS Dženg Hė – Rytų Azijos Kolumbas.....	30	32 tema. Fejerverkas iš Žemės gelmių	114
2 tema. Kuo naudingos GPS koordinatės?	32	33 tema. Etna – Europos nenuorama	116
3 tema. Pasaulis vienas – laikas skirtingas	34	ŽEMĖ PLIUS Islandija – neribotų energijos	
4 tema. Darnus vystymasis – mūsų tikslas.....	36	galimybių šalis.....	118
II skyrius. Europos vienybė ir įvairovė	38	34 tema. Žvilgsnis į Žemės gelmes	120
5 tema. Kas yra Europa?	40	35 tema. Ką galėtų papasakoti akmenys?	122
6 tema. Europa – savarankiškas žemynas	42	36 tema. Žemė – mižiniška dėlionė	124
7 tema. Kiek valstybių Europoje?	45	37 tema. Kas vyksta plokščių pakraščiuose?	126
ŽEMĖ PLIUS Europa kituose žemynuose	47	ŽEMĖ PLIUS Alpės ir Himalajai – raukšliniai kalnai	128
8 tema. Gyventojų pasiskirstymas Europoje.....	48	38 tema. Žemės drebėjimai – plokščių judėjimo	
9 tema. Suvienyta įvairovė: Europa ir		padariniai	130
Europos Sąjunga	50	39 tema. Cunamis – visa griauianti banga	132
10 tema. Europos kalbos ir religijos	52	40 tema. Apsauga nuo žemės drebėjimų.....	134
ŽEMĖ PLIUS Mes visi gyvename Europoje	54	41 tema. Audrų milžinai	136
III skyrius. Europos gamtos apžvalga	56	ŽEMĖ PLIUS Tornado galia	138
11 tema. Europos gamtos įvairovė	58	42 tema. Upės – kraštovaizdžio dizainerės	140
12 tema. Didžiojo ledyno pėdsakais	60	43 tema. Nevaldoma upių galia.....	142
13 tema. Baltijos jūra	62	VI skyrius. Įvairus pasaulis	144
14 tema. Europos klimatas.....	64	44 tema. Žemė viena – pasauliai skirtingi	146
15 tema. Nuo jūros į sausumą.....	66	45 tema. Vaikai be vaikystės.....	148
16 tema. Kuo ypatingas Lietuvos klimatas?	68	ŽEMĖ PLIUS Viena diena vaikų gyvenime.....	150
17 tema. Europos augalija	70	46 tema. Kaip gyvena pasaulio moterys?.....	152
18 tema. Ilgų žiemų kraštuose	72	47 tema. Karai ir konfliktai.....	154
19 tema. Kur nei šalta, nei karšta	74	48 tema. Pagalba kitiems	156
20 tema. Šiltame Europos Viduržemyje	76	VII skyrius. Mūsų bendras pasaulis	158
21 tema. Klimato kaitos padariniai Europoje	78	49 tema. Tarp tradicijų ir pažangos	160
IV skyrius. Kaip gyvena ir kuo verčiasi europiečiai?	80	50 tema. Kas yra globalizacija?.....	162
22 tema. Stiprūs ir silpni Europos regionai	82	51 tema. Medijų globalizacija.....	164
23 tema. Miškų ūkis Šiaurės Europos šalyse	84	ŽEMĖ PLIUS Džinsai – pasaulinė prekė	166
24 tema. Sultingi vaisiai iš sausringos žemės	86	52 tema. Laimėtojai ir pralaimėtojai	168
25 tema. Jūrų gėrybės iš Šiaurės Europos	88	53 tema. Ką slepia tavo mobilusis telefonas?	170
26 tema. Iškastinis kuras – tradicinis energijos		54 tema. Kas yra visuotinės problemos?.....	172
šaltinis.....	90	55 tema. Išteklių – pasaulio problema	174
ŽEMĖ PLIUS Nafta – juodasis auksas	93	Europos gamtinis žemėlapis	176
27 tema. Ateities energetika	95	Europos politinis žemėlapis.....	177
28 tema. Automobilių pramonė Europoje	97	Pasaulio gamtinis žemėlapis.....	178
29 tema. Skersai išilgai per Europą.....	100	Pasaulio politinis žemėlapis.....	179
ŽEMĖ PLIUS Europos jūrų vartai į pasaulį.....	102		

Ilgalaikis geografijos planas

Pamokos tema	Valandos		Mokymo(si) turinys	Vertinimas	Kompetencijos	Integraciniai ryšiai	Pastabos
	Val.	Kita veikla					
Įvadinė pamoka į 7 klasės geografijos kursą	1		Supažindinama su mokymo(si) turiniu, ugdomomis kompetencijomis, vertinimo sistema.		Pažinimo SESG		
I SKYRIUS. GEOGRAFIJOS VEIDAI (4 val.)							
Geografiniai atradimai ir tyrimai	1		Nagrinėjama geografinių atradimų reikšmė pasaulio pažinimo raidai.	Formuojamasis įsivertinimas	Pažinimo Skaitmeninė Komunikavimo Kūrybiškumo	Su istorija	
Dženg Hė – Rytų Azijos Kolumbas (30 % tema)			Nagrinėjami Azijos žemyno rytinių, pietinių pakrančių atradimai ir tyrimai.	Formuojamasis įsivertinimas	Pažinimo Komunikavimo Skaitmeninė	Su istorija	
Kuo naudingos GPS koordinatės?	1		Naudojami ir praktiškai taikomi skaitmeniniai žemėlapiai. Nustatomos objektų geografinės koordinatės, pagal jas objektai randami žemėlapiuose.	Formuojamasis įsivertinimas	Pažinimo Komunikavimo Skaitmeninė	Su matematika ir informacinėmis technologijomis	
Pasaulis vienas – laikas skirtingas	1		Mokomasi naudotis laiko juostų žemėlapiu, apskaičiuoti laiko skirtumus tarp skirtingų pasaulio vietų.	Formuojamasis įsivertinimas	Pažinimo Skaitmeninė Komunikavimo	Su matematika	
Darnus vystymasis – mūsų tikslas	1		Aiškinamasi, kas yra darnus vystymasis ir kodėl jis toks svarbus šiuolaikiniame pasaulyje.	Formuojamasis įsivertinimas	Pažinimo Pilietinė Skaitmeninė Kūrybiškumo Komunikavimo		

II SKYRIUS. EUROPOS VIENYBĖ IR ĮVAIROVĖ (6 val.)							
Kas yra Europa?	1		Aiškinamasi, kas yra Europos kultūra, nagrinėjami jos pavyzdžiai.	Formuojamasis įsivertinimas	Pažinimo Kultūrinė Skaitmeninė	Su istorija	
Europa – savarankiškas žemynas	1		Apibūdinama Europos geografinė padėtis, nusakomos jos ribos.	Formuojamasis įsivertinimas	Pažinimo Komunikavimo Skaitmeninė		
Kiek valstybių Europoje?	1		Įvairiuose kontekstuose orientuojamasi Europos politiniame žemėlapyje.	Formuojamasis įsivertinimas	Pažinimo Skaitmeninė		
Europa kituose žemynuose (30 % tema)			Susipažįstama su Europos šalių užjūrio teritorijomis.	Formuojamasis įsivertinimas	Pažinimo Komunikavimo Skaitmeninė Kūrybiškumo		

Pamokos tema	Valandos		Mokymo(si) turinys	Vertinimas	Kompetencijos	Integraciniai ryšiai	Pastabos
	Val.	Kita veikla					
Gyventojų pasiskirstymas Europoje	1		Susipažįstama su Europos gyventojų tankiu.	Formuojamasis įsivertinimas	Pažinimo	Su matematika	
Suvenyta įvairovė: Europa ir Europos Sąjunga	1		Aiškinamasi Europos Sąjungos reikšmė Lietuvai ir valstybės narėms.	Formuojamasis įsivertinimas	Pažinimo Pilietiško Komunikavimo Skaitmeninė	Su istorija	
Europos kalbos ir religijos	1		Analizuojamas Europoje gyvenančių tautų, kalbų ir religijų paplitimas.	Formuojamasis įsivertinimas	Pažinimo Kultūrinė Skaitmeninė	Su užsienio kalbomis	
Mes visi gyvename Europoje (30 % tema)			Analizuojamas Europoje gyvenančių tautų, kalbų ir religijų paplitimas.	Formuojamasis įsivertinimas	Komunikavimo Kūrybiškumo SESG	Su lietuvių kalba	
Praktinis darbas		1		Formuojamasis įsivertinimas	Pažinimo Skaitmeninė Kūrybiškumo Komunikavimo		
Tiriamasis darbas		1/2					

III SKYRIUS. EUROPOS GAMTOS APŽVALGA (10 val.)							
Europos gamtos įvairovė	1		Susipažįstama ir tyrinėjama Europos gamtinės aplinkos įvairovė ir ypatumai. Apibūdinami skirtingi Europos kraštovaizdžiai.	Formuojamasis įsivertinimas	Pažinimo Komunikavimo SESG		
Didžiojo ledyno pėdsakai	1		Apibūdinami ledynų suformuoti Europos kraštovaizdžiai. Nagrinėjami krantų tipai. Analizuojami veiksniai, suformavę dabartinę Europos gamtinę aplinką.	Formuojamasis įsivertinimas	Pažinimo Komunikavimo SESG		
Praktinis darbas		1		Formuojamasis įsivertinimas	Pažinimo Skaitmeninė Kūrybiškumo Komunikavimo		

Refleksijos ir įsivertinimo būdai

Refleksijos ir įsivertinimo būdai

METODAS „VIENA MINUTĖ POPIERIUJE“ (refleksija)

Mokytojas paprašo, kad mokiniai skirtų vieną minutę ir baltame lape parašytų:

Svarbiausia, ką aš šiandien sužinojau ir supratau, yra

METODAS „PRATĖSK MINTĮ“ (refleksija)

Pamokoje aš buvau.....

Pamokos tema man.....

Pamokos pabaigoje aš.....

Pamokoje panaudota vaizdinė medžiaga man.....

Galiu įvardyti.....

Galiu parodyti žemėlapyje, kur.....

METODAS „NEBAIGTI SAKINIAI“ (refleksija)

Aš mokiausi apie.....

Aš išmokau (supratau).....

Man pavyko.....

Dar turiu pasidomėti apie.....

Aš nesupratau.....

Man nepavyko.....

METODAS „TRYS K“ (refleksija)

Kiekvienas mokinys gauna tris skirtingų spalvų lipnius lapelius. Ant jų pamokos pabaigoje užrašo po vieną dalyką ir suklijuoja kokioje nors lentoje arba ant sienos į trijų spalvų juostas (galima apskritimus, galima trikampių ar pan.) Mokytojas trumpai apibendrina atsakymus.

KAS labiausiai pamokoje sudomino?

KĄ naujo sužinojau pamokoje?

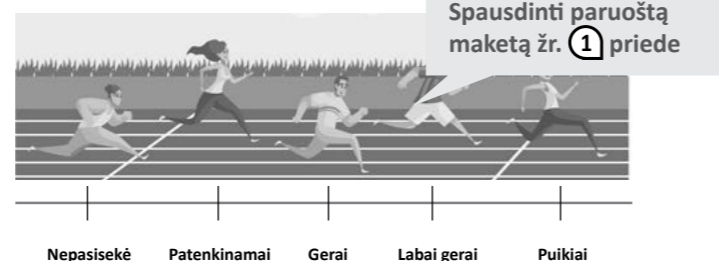
KUR gyvenime pritaikysiu pamokoje įgytas žinias?

METODAS „ŠVIESOFORAS KITAIP“ (refleksija)

Kuris iš šių teiginių tinka apibūdinti tavo darbui pamokoje?	
Žalia	Man viskas aišku, galėčiau paaiškinti ir draugui...
Geltona	Dalis medžiagos liko neaiški, taip ir nesupratau...
Raudona	Visa pamoka buvo neaiški, nieko nedirbau ir nesupratau...

METODAS „PASIEKIMŲ TRASA“ (įsivertinimas)

Mokiniai apatiniam takelyje pažymi, kiek trasos jiems pavyko įveikti pamokoje.

METODAS „PAMOKOS PASIEKIMŲ TERMOMETRAS“ (refleksija)

Mokiniai nuspalvina termometro stulpelį pagal pamokos pasiekimus.

METODAS „KILPA“ (refleksija)

Mokytojas pateikia lentelę, į kurią mokiniai surašo savo mintis baigiantis pamokai.

K	Keista, negirdėta
I	Informatyvu
L	Linksma / liūdna
P	Pritariu
A	Atmetu

Spausdinti paruoštą maketą žr. 3 priede

METODAS „PASIEKIMŲ KALNAS“ (1) (refleksija)

Ant lentos mokytojas nupiešia ir pakabina arba kito kiu būdu paruošia kalno maketą. Jis padalytas į tris dalis, o prie lentos padėta lipnių lapelių. Šis maketas gali būti pasiruoštas ir ilgesniam laikui, mokytojui reikės pakeisti tik konkrečius įsivertinimo apibūdinimus. Kiekvienas mokinys ateidamas apgalvoja, kaip save įvertintų pagal mokytojo pateiktus kriterijus, ir prikljuoja lapelį atitinkamoje kalno vietoje.

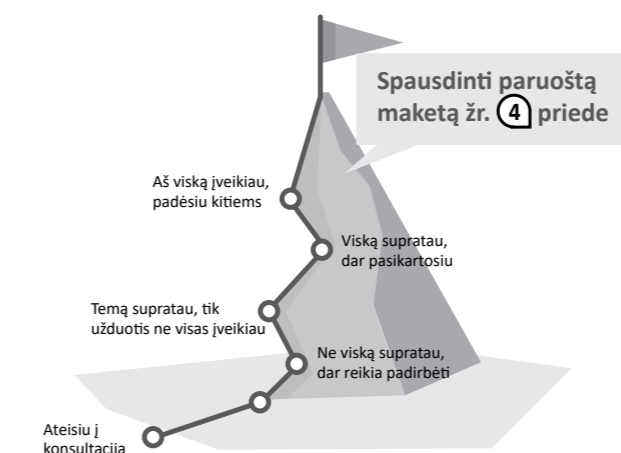
Kalno viršūnė – lengvai galiu paaiškinti, kaip

Kalno vidurys – kad galėčiau apibūdinti, kaip, turiu dar pasinaudoti vadovėliu.

Kalno papėdė – nelabai supratau, kaip, turėčiau pasikonsultuoti su mokytoju ar draugu.

METODAS „PASIEKIMŲ KALNAS“ (2) (refleksija)

Kiekvienas mokinys ateidamas apgalvoja, kaip save įvertintų pagal mokytojo pateiktus kriterijus, ir prikljuoja lapelį atitinkamoje kalno vietoje.

METODAS „MANO PAMOKOS VEIDAS“ (refleksija)

Ar buvau šiandien pamokoje?

(Piešiame apskritimą)

Ar mačiau ką nors įdomaus?

(Piešiame akis)

Ar išgirdau, ką mokytojas kalbėjo?

(Piešiame ausis)

Ar atsakinėjau?

(Piešiame burną)

Ar buvau aktyvus šią geografijos pamoką?

(Piešiame plaukus)

Ar atlikau visas pamokos praktines užduotis?

(Piešiame nosį)

(Turi išeiti visa žmogeliuko galva)

METODAS „ŽNS“ (įsivertinimas)

Mokiniai pamokos pradžioje gauna jau paruoštą lentelę. Išgirdę pamokos temą, jie užpildo grafą „žinau“ ir „noriu sužinoti“. Pamokos pabaigoje reflektuodami užpildo ir paskutinę grafą „sužinojau“.

Ž (žinau)	N (noriu sužinoti)	S (sužinojau)

METODAS „4 MINTYS“ (refleksija)

Mokytojas ant lentos nubraižo arba pakabina didelį lapą su keturiomis grafomis. Mokiniai turi spalvotus lipnius lapelius ir prikljuoja juos į tą grafą, kuri tinka pagal įsivertinimą.

Galiu pamokyti draugus	Galiu atlikti šios temos užduotis savarankiškai
Turiu klausimų mokytojui, ne viskas aišku	Nesupratau šios temos, buvo sunku

IV skyrius

Kaip gyvena ir kuo verčiasi europiečiai?

22 tema. Stiprūs ir silpni Europos regionai

MOKYMO(SI) UŽDAVINYS

Naudodamiesi vadovėlio medžiaga ir skaitmeniniais ištekliais, mokiniai susipažins su ekonominiais rodikliais, mokysis lyginti šalis tarpusavyje ir suformuluos 1–3 išvadas apie šalių ekonominę situaciją.

MOKYMO(SI) TURINIO REIKALAVIMAI GEOGRAFIJOS BENDROJOJE PROGRAMOJE

Lyginami valstybių ekonominiai rodikliai, nurodomi skirtumai ir panašumai, daromos išvados.

UGDOMOS KOMPETENCIJOS

Pažinimo
Kūrybiškumo
Skaitmeninė

ANKSTESNIS KONTEKSTAS IR GALIMI INTEGRACINIAI RYŠIAI

Mokiniai 6 klasėje mokėsi apie ekonomines veiklas ir sektorius.

Integraciniai ryšiai su matematika, ekonomika ir finansiniu raštingumu.

PAGRINDINĖS GEOGRAFIJOS SAŲOKOS

Bendrasis vidaus produktas (BVP), BVP vienam gyventojui (BVP/ 1 gyv.), solidarumo politika

MOKYMO(SI) IŠTEKLIAI

- Geografijos vadovėlis „Žemė“ 7 kl.
- Geografijos atlasas
- Skaitmeninės priemonės

PAMOKOS ORGANIZAVIMO IDĖJOS

Pamokos pradžia

- Mokytojas pamoką pradeda nuo diskusijos su mokiniais apie Lietuvos ekonominę situaciją. Diskusijai siūlomi klausimai: Lietuva – ekonomiškai stipri ar silpna valstybė? Kaip Lietuvos ekonomika vertinama iš Šveicarijos, Norvegijos perspektyvos? Kaip Lietuvos ekonomika vertinama Albanijos, Kosovo kontekste?
- Mokytojas supažindina mokinius su naujos pamokos tema ir mokymo(si) uždaviniu.

Pamokos eiga

- Su mokiniais aiškinamasi, kas yra BVP ir kas yra BVP/1 gyv. Naudojantis svetaine www.cia.gov/the-world-factbook/, lyginamos šalys pagal BVP bei BVP/1 gyv. rodiklius ir įvertinama jų ekonominė situacija. Pagal BVP Kinija yra pirmoje vietoje pasaulyje, palyginama, kurioje vietoje yra Kinija pagal BVP/1 gyv. Tas pats daroma su Lietuva ir kitomis šalimis. Taip prieinama prie išvados, kad šalis galima lyginti tik pagal BVP/1 gyv. Šalies BVP parodo tik bendrą šalies ekonomikos lygį.

- Mokiniai perskaito tekstą ir atlieka vadovėlio 1 ir 3 užduotis.
- Mokiniai, naudodamiesi vadovėlio tekstu, atsako į klausimus.
 - 1) Kaip Europoje sprendžiamas ekonominės nelygybės klausimas?
 - 2) Kaip ES pagalba buvo panaudota Lietuvoje?
- Mokiniai dirba poromis ir, remdamiesi statistiniais duomenimis, suskirsto Europos valstybes pagal BVP/1 gyv. į keturias grupes. Kuriame intervale yra Lietuva?

Pamokos užbaigimas

Pamokos pabaigoje grįžtama prie mokymo(si) uždavinio. Mokiniai apibendrina pamokos rezultatus, įsivertina.

UŽDUOČIŲ ATSAKYMAI

1. *Savais žodžiais paaiškink, kaip supranti žodžių junginį:*

- a) „ekonomiškai stipri šalis“;
- b) „ekonomiškai silpna šalis“.

a) Ekonomiškai stipri šalis – aukšto gyvenimo lygio šalis, didelės žmonių pajamos ir užtikrinta perka-moji galia, didelis paslaugų ir darbo vietų pasi-rinkimas, išvystyta ir sutvarkyta infrastruktūra, itin maža dalis žmonių dirba žemės ūkyje, o dauguma dirba paslaugų sektoriuje.

b) Ekonomiškai silpna šalis – nedidelės žmonių pajamos, sunku pragyventi, nedarbas, valstybei trūksta finansų viešajam sektoriui tvarkyti ir vys-tyti, didelė dalis žmonių dirba žemės ūkyje.

2. *Išvardyk pasirinktinai po tris Europos valstybes, kurios priklauso stiprios ir silpnesnės ekonomikos šalims.*

Stiprios: Liuksemburgas, Šveicarija, Norvegija ar kt.
Silpnos: Kosovas, Albanija, Moldova ar kt.

3. *Įvertinkite Lietuvos ekonomikos lygį Europos šalių kontekste. Padarykite išvadą.*

Europos šalių kontekste Lietuvos ekonomikos lygis yra vidutinis, nes iš 43 Europos šalių pagal BVP/1 gyv. Lietuva yra 23 vietoje.

4. *Palygink Lietuvos ir pasirinktos stiprios Europos valstybės BVP ir BVP/1 gyv. rodiklius. Padaryk išvadą apie šalių ekonominę galią.*

Mokiniais galima paskirti skirtingas valstybes: Liuksemburgą, Norvegiją, Šveicariją, Airiją ar kt. Pavyzdžiui:

	Lietuva	Airija
BVP (JAV dol.)		
BVP/1 gyv. (JAV dol.)		

5. *Surenkite diskusiją, kodėl Europai svarbus solida-rumas.*

Argumentai: mažinami ekonominiai ir socialiniai skirtumai tarp šalių, kartu sprendžiamos visuo-tinės problemos, mažinama nelegali migracija iš kitų pasaulio regionų, dalijamasi pasiekimais ir patirtimi ir kt.

6. *Išsiaiškink, kuriems tavo gyvenamosios vietovės objektams buvo suteikta finansinė parama.*

Atsakymas priklauso nuo konkrečios vietos. Atkreipti dėmesį į mokyklų ir pastatų renovaciją, gatvių ir šaligatvių sutvarkymą, atliekų ir nuote-kų sutvarkymą, sporto aikštynų ir vaikų žaidimų aikštelių įrengimą, mokykloje vykdomus projektus ir kt.

PAMOKOS IŠPLĖTIMO GALIMYBĖS IR KITOS IDĖJOS

Praktinis darbas su statistika

Mokiniai naudojami svetaine <https://www.cia.gov/the-world-factbook/> ir išrenka visų Europos valstybių BVP/1 gyv. duomenis. Europos kontūriname žemėlapyje mokiniai sudaro Europos šalių ekonomikos lygio žemėlapi. Visas Europos valstybes mokiniai suskirsto į penkias kategorijas ir jas žemėlapyje pažymi skirtingomis spalvomis. Mokiniais primenama, kad būtina sudaryti sutartinių ženklų legendą.

SKAITMENINIAI IŠTEKLIAI

Statistinių duomenų svetainė <https://www.cia.gov/the-world-factbook/>